

Установа адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
тэхнічны ўніверсітэт імя П.В. Сухого”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар

УА “ГДТУ імя П.В. Сухого”

Асенчык А.Д.
“ 01 ” 07 2014 г.

Рэгістрацыйны № УДг-101-18 /р

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)

вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасцей:

- 1-43 01 02 Электраэнергетычныя сістэмы і сеткі;
- 1-43 01 03 Электразабеспячэнне (па галінах);
- 1-43 01 05 Прамысловая цеплаэнергетыка;
- 1-43 01 07 Тэхнічная эксплуатацыя энэргаабсталявання арганізацый;
- 1-36 01 05 Машыны і тэхналогія апрацоўкі матэрыялаў ціскам;
- 1-36 02 01 Машыны і тэхналогія ліцейнай вытворчасці;
- 1-36 12 01 Праектаванне і вытворчасць сельскагаспадарчай тэхнікі;
- 1-42 01 01 Металургічная вытворчасць і матэрыялаапрацоўка (па накірунках);
- 1-36 01 01 Тэхналогія машынабудавання;
- 1-36 01 03 Тэхналагічнае абсталяванне машынабудаўнічай вытворчасці;
- 1-36 01 07 Гідрапнеўмасістэмы мабільных і тэхналагічных машын;
- 1-51 02 02 Распрацоўка і эксплуатацыя нафтавых і газавых радовішчаў;
- 1-53 01 01 Аўтаматызацыя тэхналагічных працэсаў вытворчасцей (па накірунках);
- 1-36 04 02 Прамысловая электроніка;
- 1-40 04 01 Інфарматыка і тэхналогіі праграмавання;
- 1-40 05 01 Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі (па накірунках);
- 1-53 01 05 Аўтаматызаваныя электрапрылады;
- 1-53 01 07 Інфармацыйныя тэхналогіі і кіраванне ў тэхнічных сістэмах;
- 1-25 01 07 Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве;
- 1-26 02 03 Маркетынг;
- 1-27 01 01 Эканоміка і арганізацыя вытворчасці (па накірунках).

Факультэты ЭФ, МБФ, МТФ, ФАИС, ГЭФ

Кафедра “Беларуская і замежныя мовы”

Семестр (семестры) 1, 2, 3, 4, 5

Практычныя заняткі 34 г.

Залік 1,2, 3, 4, 5

Аўдыторных гадзін па
вучэбнай дысцыпліне 34 г.

Усяго гадзін па дысцыпліне:
48/52/56/58/60/62/64/68/70/72

Форма атрымання
вышэйшай адукацыі: дзённая

Склала М.У. Буракова, к.філал.н., дацэнт

2014 г.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Вучэбная праграма складзена на аснове вучэбнай праграмы ўстановы
вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, зацверджанай 12 чэрвеня 2014г.,
рэгістрацыйны № УД-825/вуч.

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на паседжанні кафедры
“Беларуская і замежныя мовы” (праатакол № 10 ад 24.06.2014)

Загадчык кафедры
Пузенка І.М.

Адобрана і рэкамендавана да зацверджання Навукова-метадычным
саветам энергетычнага факультэта (праатакол № 9 ад 27.06.2014)

Старшыня
Новікаў М.М.

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Дысцыпліна “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” прызначана для ажыццяўлення на першай ступені вышэйшай адукацыі. Яе характэрнымі рысамі з’яўляюцца: абноўлены змест, акцэнтаванне на кампетэнтнасным падыходзе да навучання, значнае ўзмацненне ролі і месца самастойнай працы студэнтаў, выкарыстанне сучасных інавацыйных педагагічных тэхналогій. У межах супрацоўніцтва выкладчыка і студэнта праграма выступае своеасаблівым арыенцірам у працэсе набывання ведаў, разнастайнай інфармацыі, атрымання практыка-арыентаваных і жыццядзейнасных уменняў.

Асноўнымі дакументамі для распрацоўкі вучэбнай праграмы “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” як кампанента ўстанова вышэйшай адукацыі з’яўляюцца адукацыйныя стандарты і вучэбныя планы ўстанова вышэйшай адукацыі па спецыяльнасцях (АСВА 1-25 01 07-2013 – АСВА 1-53 01 07-2013).

1.1. Мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны

Беларуская мова (прафесійная лексіка) – дысцыпліна, якая дапамагае студэнтам далучыцца да багаццяў нацыянальнай культуры, сфарміраваць камунікатыўна развітую асобу, здольную наладжваць зносіны на роднай мове ў прафесійнай сферы, перакладаць і рэферываць прафесійна арыентаваныя і навуковыя тэксты, весці дзелавую дакументацыю, выступаць

Агульнае прызнанне мовы найгалоўнейшым інструментам інфармацыйнага ўздзеяння, асаблівасці моўнай і сацыяльнай сітуацыі ў нашай краіне, павышэнне матывацыі публічнай маўленчай дзейнасці патрабуюць падрыхтоўкі не проста спецыяліста, а камунікатыўна развітай асобы, білінгвістычна падрыхтаванай, якая б на дастатковым узроўні магла наладжваць зносіны на роднай мове ў прафесійна-справовай сферы.

Праграма курса “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” накіравана на засваенне і прафесійнае прымяненне беларускай навуковай тэрміналогіі, выпрацоўку ў студэнтаў уменняў правільна ўспрымаць розную інфармацыю на беларускай мове, а таксама дакладна і асэнсавана выказваць любую думку, спрыяць павышэнню грамадскага прэстыжу беларускай літаратурнай мовы як мовы тытульнай нацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Асноўныя мэты выкладання дысцыпліны:

- выпрацаваць і замацаваць практычныя ўменні і навыкі граматычнага карыстання вуснай і пісьмовай мовай;
- развіць моўна-эстэтычна густ студэнтаў, звязаны з правільнасцю мовы;
- пашыраць і ўзбагачаць прафесійны лексічны запас будучых спецыялістаў, выпрацаваць уменне практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па абранай спецыяльнасці;
- фарміраваць устаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці;

- выхоўваць любоў і павагу да мастацкага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуццё нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі, імкненне да далейшага ўзбагачэння беларускай мовы.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

- даць паняцце, замацаваць і аўтаматызаваць веды навучэнцаў у напрамку спецыяльнай і тэрміналагічнай лексікі; лексічных, словаўтваральных, марфалагічных нормаў сучаснай беларускай мовы; пазнаёміць з асаблівасцямі развіцця і выкарыстання спецыяльнай;

- садзейнічаць падрыхтоўцы высокаадукаваных, творчых і крытычна думających спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен:

ведаць:

- ролю мовы і маўлення ў працэсе сацыялізацыі асобы;

- канцэпцыі паходжання і этапы развіцця беларускай мовы;

- сістэму лексічных, граматычных і стылістычных сродкаў беларускай мовы і іх камунікацыйных магчымасцей;

умець:

- ужываць тэрміналагічную лексіку;

- распазнаваць асаблівасці функцыянальных стыляў;

- выкарыстоўваць стылістычныя нормы ў адпаведнасці сітуацыі прафесійных або справавых узаемаадносін;

валодаць:

- сродкамі беларускай мовы ў практычнай дзейнасці;

- навыкамі перакладу навуковых, спецыяльных тэкстаў з рускай мовы на беларускую і наадварот, улічваючы стылістычную прыналежнасць і асаблівасці лексіка-граматычнай будовы тэксту;

- уменнем афармляць службовую дакументацыю;

- талерантнымі моўнымі паводзінамі ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

1.2. Патрабаванні да кампетэнтнасці спецыяліста

Асноўнымі патрабаваннямі да кампетэнтнасці будучага спецыяліста з'яўляюцца:

1) патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый спецыяліста, у якіх спецыяліст павінен:

Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач.

Умець працаваць самастойна.

Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных прыстасаванняў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп'ютарам.

Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

2) Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста:

Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

Валодаць навыкамі здароўязахавання.

3) Навукова (эксперыментальна)-даследчыцкая дзейнасць:

Ведаць і умець прымяняць сучасныя спосабы апрацоўкі вынікаў даследаванняў, метадаў ацэнкі дакладнасці вымярэнняў і аналізу атрыманых вынікаў.

Валодаць рацыянальнымі прыёмамі пошуку і выкарыстання навукова-тэхнічнай інфармацыі пры правядзенні навукова-даследчыцкіх прац.

Сфарміраванасць у выпускніка сацыяльна-асобасных кампетэнцый садзейнічае развіццю сацыяльна-прафесійнай кампетэнтнасці як інтэграванага выніку адукацыі ў ВНУ.

1.3. Структура зместу вучэбнай дысцыпліны

Вывучэнне дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” разлічана на 60 агульную колкасць гадзін і 34 аўдыторныя гадзіны.

У аснову структурыравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай дысцыпліны пакладзены прынцып модульнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на 2 модулі (тэматычны і кантрольны).

Па кожнаму вучэбнаму модулю, у адпаведнасці з яго мэтамі і задачамі, праектуюцца і рэалізуюцца наступныя педагагічныя тэхналогіі: вучэбна-метадычныя комплексы, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы студэнтаў, блочна-модульная, модульна-рэйтывавая і інш.

Структура зместу вучэбнай дысцыпліны ўключае вучэбныя модулі, якія ўяўляюць сінтэзаваную і цэласную адзінку працэсу навучання і зместу, што мае адносна закончаны характар.

1.4. Метады навучання

Сярод найбольш эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, што садзейнічаюць уключэнню студэнтаў у пошук і кіраванне ведамі, атрымання вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, неабходна выдзеліць:

- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусія, прэс-канферэнцыя, вучэбныя дэбаты і інш.);
- гульнявыя тэхналогіі;
- праектныя тэхналогіі.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтывавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і навукова-даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы.

З мэтай фарміравання сучасных сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускніка ВНУ ў практыку правядзення

практичных заняткаў мэтазгодна ўкараняць методыкі актыўнага навучання і дыскусійныя формы.

Арганізацыя самастойнай працы студэнтаў

Кампетэнтнасны падыход прадугледжвае істотнае ўзмацненне практычнай арыентаванасці адукацыйнага працэсу і ролі кіруемай самастойнай дзейнасці студэнтаў па вырашэнні задач і сітуацый, што імітуюць сацыяльна-асобасныя і сацыяльна-прафесійныя праблемы.

1.5. Арганізацыя самастойнай работы

Кампетэнтнасны падыход прадугледжвае істотнае ўзмацненне практычнай арыентаванасці адукацыйнага працэсу і ролі кіруемай самастойнай дзейнасці студэнтаў па вырашэнні задач і сітуацый, што імітуюць сацыяльна-асобасныя і сацыяльна-прафесійныя праблемы.

Кіруемая самастойная работа студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы.

Прыкладныя тэмы вусных паведамленняў і рэфератаў

1. Білінгвізм як аб'ектыўная рэальнасць у свеце.
2. Англа-французкі білінгвізм у сучаснай Канадзе.
3. Фінляндыя – адна з двухмоўных краін свету.
4. АляксандрСадоўскі – даследчыктаямніцаўсвятла.
5. КазімірСемяновіч – вынаходнікшматступеневай ракеты.
6. Карл Шыльдэр – “ракетны генерал”.
7. КазімірЧаркоўскі – аўтарары геніяльнагапраектападводнайлодкі.
8. А.Ампер – заснавальніксучаснайэлектрадынамікі.
9. Нільс Бор і ягквантавыяпастулаты.
10. Адкрыццёрадыёактыўнасці: АнрыБекерэль.
11. Чарльз Бэбідж – вынаходнікпершагакамп'ютара.
12. С.І. Вавілаў – знакамітыфізік-эксперыментатар.
13. К.Э. Цыялкоўскі – вынаходнік у галінекасманаўтыкі і ракетнайтэхнікі.
14. П.Л. Капіца – выдатныфізік і канструктар-наватар.
15. Як мы лічым. Згісторыілікаў.
16. КастусьАстрожкі – слауты гетман ВялікагакнястваЛітоўскага.
17. “Залаты век” у гісторыібеларускайдзяржавы.
18. СлаутыяжанчыныБеларусі.
19. ТаямніцыМірскага замка.
20. АркадзьСмоліч і яго “ГеаграфіяБеларусі”.
21. Слуцкіяпаясы.
22. Маўленчыэтыкет і культура зносін.
23. Развіццё і функцыянаваннебеларускайлітаратурнаймовы ў XX – пачатку XXI ст.
24. Заводы г. Гомеля.
25. Станкабудаўніцтва на Беларусі.

- 26. Старажытны Гомель.
- 27. Музыка ў камені: Нясвіжскізамак.
- 28. Развіццё машынабудавання ў Беларусі.

1.6. Дыягностыка сацыяльна-асобасных кампетэнцый студэнта

Для дыягностыкі кампетэнцый, выяўлення вучэбных дасягненняў студэнтаў выкарыстоўваецца на прамежкавым этапе:

- прамежкавыя тэсты па вызначаных тэмах;
- пераклад арыгінальнага тэкста прафесійна-арыентаванага зместу з рускай на беларускую мову і наадварот (аб'ём 2.500 д.зн. за 1 акад.гадзіну) з выкарыстаннем слоўніка, выдзяленне тэрмінаў з тэкста і іх аналіз (лексіка-граматычны, лексіка-генетычны);
- пераклад, анатацыя і рэферыванне навуковых тэкстаў у адпаведнасці са спецыяльнасцю.

на выніковым этапе (залік):

- валодаць лексічным мінімумам тэхнічных/эканамінаў тэрмінаў (вусная форма)
- прачытаць выканаць вусны адэкватны пераклад па спецыяльнасці(аб'ёмам 1000 д.зн. без выкарыстання слоўніка);
- бяседа з экзаменатарам па спектру пытанняў, прадугледжаных праграмай па беларускай мове.

Шкала адзнак:

- Ацэнка вучэбных дасягненняў студэнтаў, якая вызначаецца паэтапна па канкрэтных модулях вучэбнай дысцыпліне і ажыццяўляецца кафедрай у адпаведнасці з выбранай ВНУ шкалой адзнак.

2. Агульная колькасць гадзін і размеркаванне аўдыторнага часу
па занятках

№ модуля	Назвы модуляў (раздзелаў)	аўд. гадзіны
М-1	Уводзіны ў дысцыпліну “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”	1
	Тэма 1. Мова ў грамадстве: гісторыя і сучаснасць Рубежны кантроль (Тэст № 1)	4
	Тэма 2. Асаблівасці руска-беларускай моўнай інтэрферэнцыі	5
	Тэма 3. Беларуская навуковая тэрміналогія і прафесійная лексіка Рубежны кантроль (Тэст № 2)	10
	Тэма 4. Стылістыка і культура прафесійнага маўлення	8
	Тэма 5. Сістэма жанраў навуковай літаратуры Рубежны кантроль (Тэст № 3)	6
М-2	Модуль выніковага кантролю	
	Лексічны мінімум тэрмінаў (эканамічныя / тэхнічныя)	
	Тэарэтычнае пытанне	
	Пераклад тэкста па спецыяльнасці	
Усяго		34г.
Усяго за вучэбны год		48/50/52/ 56/60/62/ 64/66/68/ 70/72

2.1 ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Назва тэмы (модуля)	Аб'ём у гадзінах
<p>Уводзіны ў дысцыпліну “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”</p> <p>Прадмет і задачы курса. Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі (гісторыяй літаратурнай мовы, лексікалогіяй, стылістыкай і культурай маўлення). Метады навучання. Роля курса ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў ВНУ.</p>	1
Тэма 1. Мова ў грамадстве: гісторыя і сучаснасць	
<p>Мова і соцыум.</p> <p><i>Паняцце мовы. Функцыі мовы ў грамадстве. Мова і міждысцыплінарныя сувязі. Мова і народны менталітэт. Узростанне ролі маўленчых зносін – адна з умоў прагрэсіўнага развіцця грамадства, чалавецтва. Функцыі маўлення: камунікатыўная, пазнавальная, рэгулятыўная, эстэтычная і інш.</i></p>	2
<p>Паходжанне і гістарычнае развіццё сучаснай беларускай мовы.</p> <p><i>Канцэпцыі паходжання і гістарычныя карані беларускай мовы. Этапы развіцця беларускай мовы. Культурная і духоўная спадчына выдатных асветнікаў-гуманістаў беларускай зямлі. Паняцце сучаснай беларускай літаратурнай мовы (пісьмовая і вусная). Нормы літаратурнай мовы. Стан і перспектывы развіцця беларускай мовы на сучасным этапе.</i></p>	2
Усяго па тэме	4
Тэма 2. Асаблівасці руска-беларускай моўнай інтэрферэнцыі	
<p>Білінгвізм як аб'ектыўная рэальнасць у краінах свету.</p> <p><i>Аспекты білінгвізму (псіхалагічны, педагагічны, сацыялінгвістычны). Сітуацыя двухмоўя ў свеце. Прававы статус моў.</i></p>	2
<p>Паняцце моўнай інтэрферэнцыі.</p> <p><i>Віды інтэрферэнцыі (фанетычная, акцэнталагічная, лексічная, марфалагічная, сінтаксічная). Праблемы беларуска-рускай моўнай інтэрферэнцыі.</i></p>	3
Усяго па тэме	5
Тэма 3. Беларуская навуковая тэрміналогія і прафесійная лексіка	

<p>Лексікалогія і прадмет яе вывучэння.</p> <p>Слова як адзінка лексічнай сістэмы. Гістарычнае фарміраванне слоўнікавага складу беларускай мовы. Лексічнае значэнне слова. Лексіка паводле паходжання і значэння. Лексікаграфія. Тыпы слоўнікаў.</p>	2
<p>Гісторыя развіцця і фарміравання беларускай навуковай тэрміналогіі. Праблемы ўпарадкавання навуковай тэрміналогіі.</p> <p>Гісторыя развіцця і фарміравання тэхнічнай/эканамічнай беларускай навуковай тэрміналогіі. Паняцце ўпарадкавання спецыяльнай лексікі. Сістэматызацыя і ўдакладненне спецыяльных паняццяў і адпаведных тэрмінаў.</p>	2
<p>Паняцці “тэрмін”, “прафесіяналізм”, “наменклатурная назва”. Спецыфіка і патрабаванні да тэрміна.</p> <p>Важнасць вызначэння сутнасці даных паняццяў для вызначэння месца спецыяльнай лексікі, тэрміналогіі, наменклатуры ў сістэме лексічных сродкаў мовы. Адметныя рысы спецыяльнай лексікі. Лексіка-генетычныя і лексіка-граматычныя асаблівасці тэхнічнай/эканамічнай тэрміналогіі.</p>	6
Усяго па тэме	10 ✓
Тэма 4. Стылістыка і культура прафесійнага маўлення	
<p>Класіфікацыя функцыянальных стыляў.</p> <p>Навуковы стыль і яго функцыянальна-камунікатыўныя характарыстыкі. Навуковы стыль і яго асноўныя падстылі (уласна навуковы, навукова-папулярны, вучэбна-навуковы і інш.) Сістэма моўных сродкаў навуковага стылю. Сродкі навуковага стылю (тэрміны, нейтральныя словы з прамым значэннем, сімвалы, умоўныя абазначэнні, складаныя сінтаксічныя канструкцыі і інш.). Афіцыйна-справавы стыль і яго асноўныя падстылі (канцылярскі, юрыдычны, дыпламатычны). Справавыя лісты: моўнае афармленне і рэдагаванне. Паняцці і катэгорыі стылістыкі.</p>	4
<p>Паняцце культуры прафесійнага маўлення.</p> <p>Маўленне – маўленчая дзейнасць – агульная культура чалавека. Тэхніка і выразнасць маўлення. Падрыхтоўка да публічнага выступлення.</p>	4
Усяго па тэме	8 ✓
Тэма 5. Сістэма жанраў навуковай літаратуры	
<p>Спосабы кампрэсіі навуковага тэксту.</p> <p>Асноўныя шляхі кампрэсіі навуковага тэксту: 1) змяншэнне інфармацыі, якая заключаецца ў тэксце; 2) захаванне інфармацыі ў адносна поўным аб’ёме.</p>	2

Рэферат і анатацыя – вынік кампрэсіі навуковага тэксту. Разнавіднасці рэфератаў (інфарматыўныя і індывідуальныя). Асаблівасці анатацыі.	4
Усяго па тэме	6 ✓
Усяго	34 ✓
Усяго за вучэбны год	

Библиотека ГГТУ им. П.О.Скуряго

2.2. Пытанні на залік

1. Гістарычныя этапы развіцця і фарміравання беларускай мовы.
2. Мова і яе функцыі.
3. Культура прафесійнага маўлення.
4. Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя.
5. Паняцце літаратурнай нормы. Фанетычныя, арфаэпічныя, словаўтваральныя нормы.
6. Марфалагічныя і сінтаксічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.
7. Лексіка і тэрміналогія. Месца тэрміналогіі ў лексічнай сістэме беларускай мовы.
8. Віды рэфератаў і асаблівасці іх напісання.
9. Асаблівасці скланення назоўнікаў у беларускай мове.
10. Асаблівасці скланення лічэбнікаў у беларускай мове.
11. Функцыянальныя стылі беларускай мовы (агульная характарыстыка).
12. Навуковы стыль і яго разнавіднасці.
13. Марфалагічныя адметнасці навуковага стылю.
14. Асаблівасці сінтаксісу навуковага стылю.
15. Вынік кампрэсіі навуковых тэкстаў.
16. Рэферат і анатацыя – вынік кампрэсіі навуковага тэксту.
17. Афіцыйна-справавы стыль і яго асаблівасці.
18. Мова і кампазіцыя справавых лістоў.
19. З гісторыі развіцця і фарміравання беларускай навуковай тэрміналогіі.
20. Асноўныя паняцці тэрміналогіі: “тэрмін”, “прафесіяналізм”, “наменклатура”
21. Спецыфіка тэрмінаў.
22. Паходжанне і ўтварэнне тэрмінаў.
23. Спецыфіка лексіка-семантычных працэсаў, якія ўласцівы спецыяльнай лексіцы.
24. Навуковы тэкст: структура і моўная арганізацыя.

3. ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)”
для ЭФ, МБФ, МТФ, ФАІС, ГЭФ

Нумар раздзела, Тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін				Кіруемая Самастойная Работа	Іншае (літаратура)	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Лабараторныя заняткі			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	<p>Уводзіны ў дысцыпліну “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”</p> <p>Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі (гісторыяй літаратурнай мовы, лексікалогіяй, стылістыкай і культурай маўлення).</p> <p>Роля курса ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў ВНУ.</p>	-	1	-	-	-	[4,6] слоўнікі [1-4]	Тэставыя заданні з прапушчанымі арфаграмамі і пунтаграмамі. Пераклад этнакультуралагічных тэкстаў

1	<p>Мова ў грамадстве: гісторыя і сучаснасць</p> <p>1. Мова і соцыум. 2. Паходжанне і гістарычнае развіццё сучаснай беларускай мовы.</p>	-	4	-	-	-	[4,6] слоўнікі[1-4]	Рубежны кантроль (Тэст № 1) Супастаўляльны аналіз руска- і беларускамоўных тэкстаў.
2	<p>Асаблівасці руска-беларускай моўнай інтэрферэнцыі</p> <p>1. Білінгвізм як аб'ектыўная рэальнасць у краінах свету. Аспекты білінгвізму. 2. Паняцце моўнай інтэрферэнцыі.</p>	-	5	-	-	-	[4,6] м/ук 3211/3150 м/уз 343 слоўнікі[1-4]	Падрыхтоўка вусных паведамленняў. Аналіз беларускамоўных тэкстаў-узораў навуковага стылю з выдзяленнем у іх моўных сродкаў розных узроўняў (лексічны, марфалагічны, сінтаксічны).
3	<p>Беларуская навуковая тэрміналогія і прафесійная лексіка</p> <p>1. Лексікалогія і прадмет яе вывучэння. Лексічнае значэнне слова. Лексіка паводле паходжання і значэння. Лексікаграфія. Тыпы слоўнікаў. 2. Гісторыя развіцця і фарміравання беларускай навуковай тэрміналогіі. Праблемы ўпарадкавання навуковай тэрміналогіі. Паняцці “тэрмін”, “прафесіяналізм”, “наменклатурная назва”. Спецыфіка і патрабаванні да тэрміна.</p>	-	10	-	-	-	[3,4,5,6] м/ук 3211/3150 м/уз 343 слоўнікі[1-4]	Рубежны кантроль (Тэст № 2) Аналіз і складанне тэкстаў па спецыяльнасці.

	3. Лексіка-генетычныя і лексіка-граматычныя асаблівасці тэхнічнай/эканамічнай тэрміналогіі.							Характарыстыка тэрмінаў пэўных тэрміналагічных сістэм.
4	Стылістыка і культура прафесійнага маўлення 1. Класіфікацыя функцыянальных стыляў. 2. Паняцце культура прафесійнага маўлення.	-	8	-	-	-	[4,5,6] м/ук 3211/3150 м/уэ 343 слоўнікі[1-4]	Падрыхтоўка навуковых дакладаў (удзел у студэнцкіх канферэнцыях)
5	Сістэма жанраў навуковай літаратуры 1. Спосабы кампрэсіі навуковага тэксту. 2. Рэферат і анатацыя – вынік кампрэсіі навуковага тэксту.	-	6	-	-	-	[4,5,6] м/ук 3211/3150 м/уэ 343 слоўнікі[1-4]	Рубежны кантроль (Тэст № 3) Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў. Рубрыкацыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.
	<i>Усяго за год</i>	-	<i>34</i>	-	-	-		<i>залік</i>

4. ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

9.1. Асноўная

1. Буракова, М.У. Практычны дапаможнік "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" для студэнтаў эканамічных спецыяльнасцей дзеннай і завочнай формы навучання / М. У. Буракова – Гомель: ГГТУ, 2005. – 54с.
2. Буракова, М.У. Практыкум "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" па аднайменнаму курсу для студэнтаў усіх спецыяльнасцей дзеннай і завочнай форм навучання / М. У. Буракова, А. С. Дашкевіч, Л. Р. Якаўлева – Гомель: ГГТУ, 2006. – 47с.
3. Буракова, М.У. Практычны дапаможнік "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" для студэнтаў тэхнічных спецыяльнасцей дзеннай і завочнай формы навучання / М. У. Буракова; каф. "Беларуская і замежная мовы". - Гомель: ГГТУ, 2005. - 61с.
4. Губкіна, А.В. Беларуская мова. Эканамічная лекіка / А.В. Губкіна., В.А. Зразікава – Мінск, 2009
5. Антанюк, Л.А. Беларуская мова: спецыяльная лексіка / Л.А. Антанюк, Б.А. Плотнікаў. – Мінск, 2004
6. Ляшчынская, В.А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В.А.Ляшчынская. – Мінск, 2001.

4.2. Дадатковая

1. Кривицкий, А. А. Учебник белорусского языка: для самообразования / А. А. Кривицкий, А. И. Подлужный. – Минск: Вышэйшая школа, 1994.
2. Беларуская мова : дапаможнік для абітурыентаў. - 2-е выд., дапрац. і дап. – Мінск: Вышэйшая школа, 1994. – 224с.
3. Беларуская мова: практычны дапаможнік для абітурыентаў. - 2-е выд., дапрац. і дап. – Мінск: Вышэйшая школа, 1994. – 239с.
4. Беларуская мова: Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Лексікаграфія. Фразеалогія. Марфемная будова слова. Словаўтварэнне. Марфалогія. Сінтаксіс. Пунктуацыя: вучэбны дапаможнік для студ. фак. дашк. Выхавання пед. ВНУ / пад. агул. рэд. Л. М. Грыгор'евай. – Мінск: Вышэйшая школа, 1994. - 367с.
31 кн.
5. Беларуская мова: сцісла і даступна : дапаможнік для старшакласнікаў і абітурыентаў / У. Г. Будаі і інш. – Мінск: Элайда, 1997. – 160с. - (Старшакл. і абітурыенту).
6. Беларуская мова: у 2 ч. : падручнік для пед. вучылішчаў і каледжаў. Ч.1 : Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Фразеалогія. Марфемная будова слова і словаўтварэнне. Марфалогія / пад. агул. рэд. Л. М. Грыгор'евай. – 3-е выд., перапрац. і дап. – Мінск: Вышэйшая школа, 1998. – 336с.

7. Беларуская мова: у 2 ч. : падручнік для пед. вучылішчаў і каледжаў. Ч.2 : Сінтаксіс / пад. агул.рэд. Л. М. Грыгор'евай. - 2-е выд., перапрац. і дап. - Мінск: Вышэйшая школа, 1998. - 224с.
8. Старычонок, В. Дз. Беларуская мова : узоры моўнага аналізу; трэніровачныя заданні; тэсты : у дапамогу абітурыентам і школьнікам / Старычонок В. Дз. - Мінск: Вышэйш. шк., 2002. - 172с. - Бібліягр.: с.167-169.
9. Камароўскі, Я. М. Беларуская мова : дапаможнік для абітурыентаў / Я. М. Камароўскі, Е. С. Мяцельская. - Мінск : Універсітэцкае, 1993. - 332с.
10. Беларуская мова : у 2 ч. : падручнік. Ч.1 : Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Фразеалогія. Марфемная будова слова і словаўтварэнне. Марфалогія / падагул.рэд. Л. М. Грыгор'евай. - 4-е выд., перапрац. і дап. - Мінск: Вышэйшая школа, 2001. - 320с.

4.3. Слоўнікі

1. Грабчиков, С. М. Русско-белорусский словарь / С. М. Грабчиков. - Минск: Нар.асвета, 1993. - 224с.
2. Грабчиков, С. М. Русско-белорусский словарь: около 10000 слов / С. М. Грабчиков. - Минск: Нар.асвета, 1990. - 224с.
3. Русско-белорусский словарь = Руска-беларускі слоўнік : около 86000 слов : в 3 т. Т.1 : А-Л / под ред. Я. Коласа, К. Крапивы, П. Глебки; АН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я. Коласа. - 4-е изд., испр. и доп. - Минск: Бел. Энцикл., 1993. - 736с.
4. Русско-белорусский словарь = Руска-беларускі слоўнік : около 86000 слов : в 3 т. Т.2 : Л-П / под ред. Я. Коласа, К. Крапивы, П. Глебки; АН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я. Коласа. - 4-е изд., испр. и доп. - Минск: Бел. Энцикл., 1993. - 784с.

9.4. Пералік камп'ютарных праграм, наглядных і другіх дапаможнікаў, метадычных распрацовак і матэрыялаў тэхнічных сродкаў навучання

1. Буракова М.У., Дашкевіч А.С. Руска-беларускі слоўнік тэхнічных тэрмінаў (м/уэ 343)
2. Практычны дапаможнік "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" для студэнтаў эканамічных спецыяльнасцей дзённай і завочнай формы навучання / М. У. Буракова; каф. "Беларуская і замежная мовы". - Гомель: ГГТУ, 2005. - 54с (м/ук 3150)
3. Практычны дапаможнік "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" для студэнтаў тэхнічных спецыяльнасцей дзённай і завочнай формы навучання / М. У. Буракова; каф. "Беларуская і замежная мовы". - Гомель: ГГТУ, 2005. - 61с (м/ук 3211)

Спісок літэратуры з'явіцца М.У.

5. Пратакол узгаднення вучэбнай праграмы

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы	Прынятае кафедрай рашэнне (пратакол №, дата)
1	2	3	4
			Пратакол № 10 ад 29.06.2014 г.

Загачык кафедры “Беларуская і замежныя мовы”

І.М. Пузенка

Библиотека ГГТУ ИМ ЧОУ